

MITÄ SITTEEN JOS TULEN VALITUKSI – KÄYTÄNNÖN OPAS IMO-KILPAILIJALLE

ANNE-MARIA ERNVALL-HYTÖNEN

1. JOHDANTO

Kansainväliset matematiikkaolympialaiset järjestetään vuosittain eri maissa. Matkan rahoitus tulee Suomesta, paikalla ollaan järjestäjämäärän vieraana (ja käyttäytyään asianmukaisella kohteliaisuudella). Itsestään selvää on, että kilpailua varten tulee harjoitella ankarasti. Vaikka edelliset IMO-tehtävät läpilaskemalla tuntuu lähinnä oppivan ratkaisemaan ison kasan tehtäviä, jotka eivät takuulla sinä vuonna eteen tule, on harjoittelulla kuitenkin suuri merkitys rutiinin ja erilaisten temppujen oppimisessa. Harjoittelu on keino menestyä. Olympialaisissa ei lahjakkuus ole se kriittinen juttu, vaan se tuntimäärä, joka on käytetty kynän, paperin ja tehtävien tai teorian kanssa.

2. TAPAHTUMAT JA NIISTÄ SELVIÄMINEN

2.1. **Oppaat.** Jokaiselle joukkueelle annetaan opas, joka auttaa käytännön asioissa, kuljettaa paikkoihin, kommunikoi järjestäjien kanssa, yms. Toisinaan opas on useamman joukkueen yhteinen. Oppaat ovat paikallisia, jotka tuntevat kaupungin yleensä hyvin, ja he ovat usein mukavia ja sosiaalisia. Älkää aiheuttako heille turhaan harmaita hiuksia vaan kertokaa mihin menette. Opaskin on vain ihminen, ja täten joskus erehtyväinen. Jos siis oppaan antama informaatio ja muualta tullut informaatio ovat ristiriidassa keskenään, pyytäkää opasta tarkistamaan informaatio suoraan järjestäjiltä tai tarkastakaa itse.

2.2. **Kilpailutapahtuma.** Kilpailu itsessään on jaettu kahdelle päivälle, molempina päivinä neljä ja puoli tuntia ja kolme tehtävää. Tehtävien usein sanotaan olevan vaikeusjärjestyksessä, mutta on käytettävä omaa järkeä siinä, mitä yrittää ratkaista. Oma osaaminen lopulta ratkaisee tehtävien hankaluuden itselle. Kilpailussa saa olla mukana harppi ja kirjoitusvälineet. Taulukkokirjat, laskimet, kännykät tai tietokoneet eivät ole kirjoitusvälineitä, eivätkä siis sallittuja. Lisäksi mukaan voi ottaa eväät. Yleensä järjestäjät tarjoavat pientä välipalaa ja vettä kilpailuun mukaan otettavaksi.

2.3. **Avajaiset ja päätöstilaisuus.** Avajaisten merkitys lienee varsin selvä. Päätöstilaisuudessa taas jaetaan mitalit. Molemmissa on jotain paikallista kulttuuriohjelmaa. Näihin tilaisuuksiin on syytä pukeutua siististi. Pukeutumista näkyy laidasta laitaan, joten ei ole kovinkaan tarkkaa onko oma tulkinta siististä tumma puku, mekko, vai suorat housut tai hame ja siisti kauluspaita tai jotain muuta tai vaikka kansallispuku. Tyypillisesti vanhemmilla on järkeviä mielipiteitä siististä pukeutumisesta, mutta omallakin ajattelulla pääsee

pitkälle. Monien maiden edustajat tulevat tilaisuuteen yhtenäisissä uniformuissa tai kansallispuvuissa. Paikalliset järjestäjät ovat nähneet tolkkottomasti vaivaa kilpailun järjestämiseen, joten siistit vaatteet on syytä valita jo kunnioituksesta heitä kohtaan. Kannattaa myös muistaa, että mitalikuvat näyttävät paremmilta edustusvaatteissa.

3. SÄILYMINEN TERVEENÄ

3.1. **Rokotukset.** Eri maissa on hyvin erilaiset rokotussuositukset. Näistä löytyy tietoa verkosta osoitteesta www.rokote.fi. Rokotus hepatiitti A:ta vastaan kannattaa useissa paikoissa olla, sillä hepatiitti A on varsin helppo saada. Onneksi olemassa on pitkäkestoinen rokotus, jota ei tämän hetken tiedon mukaan tarvitse uusia kahteenkymmeneen vuoteen. Jäykkäkouristus on syytä olla kunnossa Suomessakin (uusinta kymmenen vuoden välein, koulussa pitäisi olla tullut lähivuosina vahvistuspiikki, mutta kannattaa tarkistaa), polio-rokotus on syytä uusia viiden vuoden välein, jos matkustaa polioendeemisille alueille.

3.2. **Syöminen.** Kaikkea vastaan tulevaa ei kannata syödä. Mitä eksoottisempi paikka, sitä enemmän kannattaa käyttää harkintaa siinä, mitä suuhunsa pistää, sillä paikallinen bakteerikanta voi olla todella erilainen kuin Suomessa, jolloin täysin periaatteessa viattomat ja harmittomatkin asiat voivat sairastuttaa. Järjestäjät eivät yritä sairastuttaa ihmisiä tahallaan, mutta nimenomaan erilaiset bakteerikannat voivat aiheuttaa ongelmia. Jos ruoka on keitetty, paistettu tai olet itse sen puhtaalla veitsellä/puhtain käsin kuorinut, on se yleensä varsin turvallinen syödä. Kannattaa käyttää omaa järkeä ja miettiä voiko ruoassa olla jotain vikaa (esim. majoneesi ja kermavaahto pilaantuvat erittäin helposti lämpimässä, jäätelö voi olla sulanut ja jäätynyt uudestaan useita kertoja, hanavesi ei välttämättä ole juotavaa suomalaiseseen bakteerikantaan tottuneelle, mutta sitä on voitu käyttää mansikoiden huuhtomiseen tai jääpalojen tekemiseen), ja sen jälkeen päättää mitä tekee. Kilpailussa kannattaa ehdottomasti olla terveenä. Täysin vainoharhaiseksi ei kannata ryhtyä, usein on hauskeempaa syödä jäätelöä kuin banaania (helppo kuoria hygieenisesti), mutta kannattaa hieman miettiä mitä syö ja mitä ei. Ehkä kriittisin yksittäinen huomioitava asia on hanaveden juotavuus. Jos sitä ei suositella juotavan, on parempi kääntyä pulloveden puoleen.

4. MAALLINEN OMAISUUS

4.1. **Vakuutukset.** Valmennusjaos ottaa kilpailijoille matkavakuutuksen sairastumista varten, jos omaa matkavakuutusta ei ole. Tämän vakuutuksen tarkoitus on taata sairaanhoito, mutta matkatavaroita valmennusjaos ei vakuuta. Jos siis kuljettaa mukana arvotavaroita, on ne syytä vakuuttaa itse. Joitakin matkavakuutuksia voi myös käyttää ostokulujen kattamiseen, jos matkalaukku on eksynyt matkalla ja täytyy ostaa välttämättömät tavarat paikan päällä.

4.2. **Matkalaukun pakkaaminen.** Nykyisten nestesäännösten aikana käsimatkatavaroissa olevat nesteet tulee olla maksimissaan desilitran tölkeissä, jotka ovat maksimissaan litran läpinäkyvässä uudelleensuljettavassa muovipussissa. Kannattaa huomioida, että tulkinnat nesteistä voivat olla joskus tosi outoja (esimerkiksi joulutorttu, huulipuna ja hammastahna

ovat nesteitä, mutta omenaa ei kokemukseni mukaan sellaiseksi lasketa). Harppi, sakset, yms. kannattaa varmuuden vuoksi laittaa ruumaan.

Lentokoneessa on usein kylmä, eli kannattaa ottaa vaikka lämmin pusero mukaan koneeseen. Käsimatkatavaroihin kannattaa pakata kaikki sellainen mitä ilman ei pärjää. Matkalaukku matkustaa toisinaan ihan muualle kuin kilpailija. On varsin ikävää joutua heti hankkimaan uutta hammasharjaa, -tahnaa, vaatteita, jne. Varsinkin jos joutuu vaihtamaan konetta kovalla kiireellä, kasvaa riski matkatavaroiden eksymisestä. Erityisesti tämä tarkoittaa sitä, että lääkkeet tyypillisesti kannattaa laittaa käsimatkatavaroihin. Silloin ne on helppo esitellä turvatarkastuksessa ja lisäksi jos matkalaukku häviää, niin lääkkeet kuitenkin pääsevät ajallaan oikeaan paikkaan. Lentoyhtiön tai lentokentän ohjeet kannattaa kuitenkin varmistaa. Maailmassa on joitakin paikkoja, joihin kaikkia ihan normaalejakaan lääkkeitä ei pidä viedä (kuten Singapore).

Yleisinä ohjeina matkalaukun pakkaamiseen todettakoon, että vaikka Suomessa on kesä, ei kilpailupaikalla välttämättä ole kesä. Pyyhe ja uimavarusteet on usein hyvä olla mukana. Mukavat kengät kannattaa ottaa, sillä retkillä voidaan kävellä paljon. Paikallinen kulttuuri kannattaa tietenkin myös huomioida varsinkin retkillä (esim. naisten ei kannata mennä kovin lyhyissä hameissa joihinkin paikkoihin, joissakin paikoissa taas hihattomat paidat tai shortsit ovat kiellettyjä, jne). Voi olla hyvä pakata varmuuden vuoksi jonkin verran wc-paperia tai nenäliinoja, saippuaa ja kosteuspyyhkeitä. Aurinkovoide kannattaa myös ottaa. Laastarit ja hiertymälaastarit voivat olla hyödyllisiä.

5. MUUTA

5.1. Kielitaito ja hymyileminen. Kielten opinnot on syytä ottaa sängen vakavasti. Kommunikointi onnistuu yleensä englanniksi. Kaikki paikalliset eivät sitä kuitenkaan ymmärrä, jolloin pari sanaa paikallista kieltä voi tuottaa iloa (esimerkiksi kiitos). Hymyileminen kannattaa, silloin saa yleensä parempaa palvelua, enemmän ymmärrystä ja yleisesti ottaen asiat sujuvat. Käsien huijominen, osoittaminen, yksittäisten selkeiden sanojen käyttäminen, yms. voivat toimia kommunikoidessa ilman yhteistä kieltä. (Olen saanut flunssaan lääkkeitä bulgarialaisesta apteekista toistamalla lääkkeiden nimiä käheällä äänelläni ja osoitellen kipeää kurkkuani.)

Ennen kaikkea, joukkueeseen valituksi tuleminen on kunnia, edusta Suomea sen mukaisesti, pidä hauskaa, älä eksy ja voita Ruotsi.